

STRAŻ GRANICZNA I JEJ ZADANIA

dr inż. Wiesław LEWICKI
wlewicki@prz.edu.pl

Rzeszów 22.04.2020r.

Zagadnienia:

1. **Pojęcia bezpieczeństwa i porządku publicznego**
2. **Zadania i struktura Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji**
3. **Podstawy prawne funkcjonowania Straży Granicznej**
4. **Zadania Straży Granicznej**
5. **Uprawnienia funkcjonariuszy Straży Granicznej**
6. **Struktura organizacyjna Straży Granicznej**

Bezpieczeństwo publiczne to:

to stan uzyskany w efekcie spełniania przez państwo funkcji wewnętrznej, realizowanej w ramach strategicznej polityki bezpieczeństwa narodowego, przejawiający się ochroną porządku prawnego (w tym również porządku konstytucyjnego), życia i zdrowia obywateli oraz majątku narodowego przed gwałtownym zorganizowanym działaniem

Porządek publiczny to:

*stan ładu, spokoju i funkcjonowania
jednostki zgodnie z prawami, normami
i zwyczajami obowiązującymi
w społeczeństwie, zapewniający jej ochronę
życia, zdrowia oraz mienia*

Podsystem bezpieczeństwa publicznego to:

*dający się wyodrębnić
z systemu bezpieczeństwa narodowego,
zbiór organów władzy i administracji
a także metod oraz działań związanych
z ochroną porządku prawnego,
życia i zdrowia obywateli oraz majątku
narodowego*

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI KIERUJE DZIAŁAMI ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ:

ADMINISTRACJA PUBLICZNA

SPRAWY WEWNĘTRZNE

WYZNANIA RELIGIJNE

*Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 2002 roku
w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
(Dz.U. z 2002r. Nr 35, poz.325 i Nr 58, poz.533)*

GŁÓWNE ZADANIA MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW WEWNĘTRZNYCH W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA I PORZĄDKU PUBLICZNEGO

- Zapewnienie funkcjonowania administracji publicznej
- Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego
- Ochrona granicy państwowej i kontrola ruchu granicznego
- Ochrona organów władzy i administracji rządowej oraz ich siedzib, a także ochrona placówek dyplomatycznych
- Ochrona ludności
- Ochrona przeciwpożarowa i czynności ratownicze
- Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu

STRUKTURA ORGANIZACYJNA RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Minister właściwy do spraw administracji rządowej:

- administracja publiczna;
- sprawy wewnętrzne;
- wyznania religijne.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

CENTRALNE ORGANY
ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ
NADZOROWANE LUB
PODLEGŁE MINISTROWI
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE
NADZOROWANE LUB PODLEGŁE
MINISTROWI
SPRAW
WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

FORMACJE NADZOROWANE PRZEZ MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

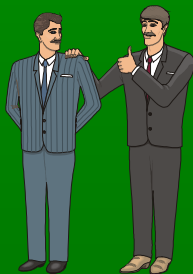
POLICJA

PAŃSTWOWA STRAŻ POŻARNA

STRAŻ GRANICZNA

BIURO OCHRONY RZĄDU

Zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego:

*zagrożenia wewnątrz-państwowe o charakterze kryminalnym
(pospolitym)*

zagrożenia porządku konstytucyjnego

zagrożenia przestępczością graniczną

zagrożenia zdarzeniami losowymi

*Zob.: Bezpieczeństwo i porządek publiczny w Polsce – projekt założeń MSWiA,
Warszawa marzec 2000 r., s. 45-89, 128-137*

Granica państwowa Rzeczypospolitej Polskiej to:

*powierzchnia pionowa przechodząca
przez linię graniczną, oddzielająca
terytorium państwa polskiego
od terytoriów innych państw i od
morza pełnego. Granica państwowa
rozgranicza również przestrzeń
powietrzną, wody
i wnętrze ziemi.*

Przebieg granicy państwowej ustala się na:

- a) odcinkach lądowych oraz w miejscach, w których granica państwowa przecina wody stojące lub wody płynące, przechodzące na drugi brzeg według linii prostej biegnącej od jednego znaku do drugiego;*
- b) na rzekach, potokach, strumieniach i kanałach niezeglownych według linii środkowej koryta;*
- c) na rzekach żeglownych - według linii środkowej głównego toru wodnego lub linii środkowej głównego nurtu.*

d) na morzu przebiega w odległości 12 mil morskich od linii podstawowej, określonej w odrębnych przepisach, lub po zewnętrznej granicy red włączonych do morza terytorialnego.

Przebieg granicy państwowej na lądzie na polskich wodach wewnętrznych oznacza się znakami granicznymi.

Pasem drogi granicznej jest obszar o szerokości 15 metrów, licząc w głąb kraju od linii granicy państwowej lub od brzegu wód granicznych albo brzegu morskiego.

Jeżeli wynika to bezpośrednio z potrzeb związanych z ochroną granicy państwowej, wojewoda może, na wniosek lub po zaopiniowaniu przez właściwy organ ochrony granicy państwowej, wprowadzić zakaz przebywania na niektórych odcinkach pasa drogi granicznej.

Zakazu, o którym mowa w ust. 2, nie stosuje się do właścicieli lub użytkowników gruntów położonych w pasie drogi granicznej.

Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie może być ustanawiany na oznakowanych szlakach turystycznych, brzegu morskim i w kąpieliskach.

Pas drogi granicznej w miejscach, w których jest wprowadzony zakaz przebywania, oznacza się w dobrze widocznych miejscach tablicami z napisem *„Pas drogi granicznej - wejście zabronione”*.

Strefa nadgraniczna obejmuje cały obszar gmin przyległych do granicy państwowej, a na odcinku morskim - do brzegu morskiego. Jeżeli szerokość strefy nadgranicznej nie osiąga w ten sposób 15 km, włącza się do strefy również obszar gmin bezpośrednio sąsiadujących z gminami przyległymi do granicy państwowej lub brzegu morskiego.

Granica morską
395,31 km

Z Federacją
Rosyjską
232,04 km

Z Republiką
Litewską
103,05 km

Z Republiką Federalną
Niemiec
489,12 km

**KOMENDANT GŁÓWNY
STRAŻY GRANICZNEJ**
gen. dyw. SG Tomasz Praga
02-514 Warszawa,
Al. Niepodległości 100

Z Republiką Białoruś
418,25 km

tel.: +48 22 602 92 00
+48 22 845 40 71

fax: +48 22 44 62 87,
tlx: +48 22 81 23 20, KG SG Ploi

www.sg.gov.pl

Z Republiką Czeską
789,79 km

Z Ukrainą
535,18 km

Z Republiką Słowacką
541,08 km

Łączna długość granicy państwowej:
3.503,83 km, w tym granica lądowa:
3.064,08 km.

**PODSTAWY PRAWNE
FUNKCJONOWANIA
STRAŻY GRANICZNEJ**

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

USTAWA
O STRAŻY GRANICZNEJ
z dnia 12 października 1990 r.
(tekst jednolity DZ.U. Nr 171, poz. 1399)

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

USTAWA
O OCHRONIE GRANICY
PAŃSTWOWEJ
z dnia 12 października 1990 r.
(DZ.U. Nr 78, poz. 461)

USTAWA

O CUDZOZIEMCACH

z dnia 25 czerwca 1997 r.

*(DZ.U. Nr 114, poz. 739;
tekst jednolity: Dz.U. 2001 r. Nr 127, poz 1400)*

- *art. 62, ust. 5 (Rozdz. 7);*
- *art. 68d, ust. 1 (Rozdz. 9a);*
- *art. 75d, ust. 1 pkt. 8 (Rozdz. 10a);*
- *art. 79, ust 1;*
- *art. 80 i 80a (Rozdz. 11);*
- *art. 85 i 85a (Rozdz. 11);*
- *art. 86b (Rozdz. 11).*

USTAWA
O POWSZECHNYM
OBOWIĄZKU OBRONY
z dnia 21 listopada 1967 r.

(z późn. zm.)

(DZ.U. Nr 44, poz. 220;

tekst jednolity Dz.U.2002 r. Nr 21, poz. 205)

- *art. 44, ust 1, pkt 2 (Dział II, Rozdz. 2);*
- *art. 169, ust. 1 pkt 8 (Dział IV, Rozdz. 4).*

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

USTAWA

O STANIE WYJĄTKOWYM

z dnia 21 czerwca 2002 r.

(DZ.U. Nr 113, poz. 985)

(wejdzie w życie w dn. 21.01.2003 r.)

- *art. 7, ust 2;*
- *art. 9*

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

USTAWA
O STANIE WOJENNYM
oraz o kompetencjach
Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych
i zasadach jego podległości
konstytucyjnym organom
Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 29 sierpnia 2002 r.

(DZ.U. Nr 156, poz. 1301)

- *art. 28 (Rozdz. 4).*

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

USTAWA
O STANIE KŁĘSKI ŻYWIOŁOWEJ
z dnia 18 kwietnia 2002 r.
(DZ.U. Nr 62, poz.558)

- *art. 17 (Rozdz. 2).*

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 listopada 1990 r. Nr 78

USTAWA
O ZASADACH POBYTU WOJSK OBCYCH
NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ORAZ O ZASADACH ICH PRZEMIESZCZANIA SIĘ
PRZEZ TO TERYTORIUM
z dnia 23 września 1999 r.
(DZ.U. Nr 93, poz. 1063)

- *art. 3, ust 2; (zgoda na pobyt wojsk)*
- *art. 7. (dokumenty)*

Straż Graniczna posiada szerokie uprawnienia nadane jej na podstawie aktów prawnych:

- 1) ustawy o Straży Granicznej,
- 2) ustawy o ochronie granicy państwowej z dnia 12 października 1990 r.,
- 3) ustawy o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin z dnia 14 lipca 2006 r.,
- 4) ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej z dnia 21 marca 1991 r.,
- 5) ustawy – Prawo lotnicze z dnia 3 lipca 2002 r.,
- 6) ustawy o cudzoziemcach z dnia 13 czerwca 2003 r.,
- 7) ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 czerwca 2003 r.,
- 8) ustawy o stanie wyjątkowym z dnia 21 czerwca 2002 r.,
- 9) ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 listopada 1967 r.,
- 10) ustawy o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 sierpnia 2002 r.,
- 11) ustawy o stanie klęski żywiołowej z dnia 18 kwietnia 2002 r.

UMOWY MIĘDZYNARODOWE:

(O STOSUNKACH PRAWNYCH NA GRANICY PAŃSTWOWEJ)

- **Z ROSJĄ:** z dn. 15.02.1961 r.;
- **Z LITWĄ:** z dn. 5.03.1996 r.;
- **Z BIAŁORUSIĄ:** z dn. 15.02.1961 r.;
- **Z UKRAINĄ:** z dn. 12.01.1993 r.;
- **ZE SŁOWACJĄ:** z dn. 6.07.1995 r.;
- **Z CZECHAMI:** z dn. 17.01.1995 r.;
- **Z NIEMCAMI:** z dn. 6.10.1992 r.

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ

(wynikające z art. 1 ust. 2 Ustawy o SG)

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (1)

A border guard in camouflage and a helmet is riding a green quad bike through a field of yellow and white flowers. The background shows a dense forest of green trees.

- **ochrona granicy państwowej;**
- **rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw granicznych oraz ściganie ich sprawców;**

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (2)

- osadzanie, utrzymywanie znaków granicznych na lądzie oraz sporządzanie, aktualizacja i przechowywanie granicznej dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
- ochrona nienaruszalności znaków i urządzeń służących do ochrony granicy państwowej;

ZADANIA STRAŻY GRANICZEJ (3)

- organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego;
- wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz;

ZADANIA STRAŻY GRANICZEJ (4)

An aerial photograph of a border crossing facility. The scene shows several large, multi-story buildings with red roofs and yellow walls. In the foreground, there is a paved area with several large trucks, including white, blue, and orange ones, parked or moving. The background features a green hillside with trees. The overall setting appears to be a busy border crossing point.

- gromadzenie i przetwarzanie informacji z zakresu ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego oraz udostępnianie ich właściwym organom państwowym;
- wykonywanie postanowień umów międzynarodowych o stosunkach prawnych na granicy państwowej;

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (5)

- nadzór nad eksploatacją polskich obszarów morskich oraz przestrzeganiem przez statki przepisów obowiązujących na tych obszarach;

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (6)

- **ochrona granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej poprzez prowadzenie obserwacji statków powietrznych i obiektów latających, przelatujących przez granicę państwową na małych wysokościach oraz informowanie o tych przelotach właściwych jednostek Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej;**

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (7):

- **zapewnienie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej i porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, a w zakresie właściwości Straży Granicznej - także w strefie nadgranicznej;**

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (8):

- zapobieganie transportowaniu bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów przez granicę państwową odpadów, szkodliwych substancji chemicznych oraz materiałów jądrowych i promieniotwórczych, a także zanieczyszczeniu wód granicznych;

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ (8):

- **zapobieganie przemieszczaniu bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów przez granicę państwową środków odurzających i substancji psychotropowych oraz broni, amunicji i materiałów wybuchowych.**

**UPRAWNIENIA
FUNKCJONARIUSZY
STRAŻY GRANICZNEJ**

(wynikające z art. 11 ust. 1 Ustawy o SG)

Funkcjonariusze Straży Granicznej

**– wykonując swoje ustawowe zadania –
mają prawo do:**

- dokonywania kontroli granicznej,
- wydawania wiz i innych zezwoleń na przekroczenie granicy państwowej na podstawie odrębnych przepisów,
- zatrzymywania i cofania z granicy państwowej szkodliwych materiałów jądrowych i promieniotwórczych, środków chemicznych i biologicznych jak również odpadów,

- dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży, sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej - w celu wykluczenia możliwości popełnienia przestępstw lub wykroczeń, zwłaszcza skierowanych przeciwko nienaruszalności granicy państwowej lub bezpieczeństwu w komunikacji międzynarodowej,
- legitymowania (lub w inny sposób ustalania tożsamości) osoby, co do której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że popełniła przestępstwo lub wykroczenie,

- zatrzymywania osób usiłujących lub popełniających przestępstwo, poszukiwanych przez organy ścigania, albo osób, których tożsamości nie można ustalić oraz doprowadzenia ich do właściwego terenowego organu Straży Granicznej,
- przeszukiwania osób, rzeczy, pomieszczeń i środków transportu w celu zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą lub zniekształceniem,
- przebywania i poruszania się na gruntach bez uzyskiwania zgody ich właścicieli lub użytkowników, oraz przechodzenia przez pola uprawne w czasie bezpośredniego pościgu, również z użyciem psa służbowego, jeżeli nie ma możliwości korzystania z dróg,

- żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki zobowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielania tej pomocy, w zakresie obowiązujących przepisów prawa,

- zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA STRAŻY GRANICZNEJ

KOMENDANT GŁÓWNY STRAŻY GRANICZNEJ W STRUKTURZE POLSKICH ORGANÓW PAŃSTWOWYCH

PREZYDENT

PARLAMENT

PREZES RADY MINISTRÓW

RADA MINISTRÓW

*CENTRALNE
ORGANY
PAŃSTWOWE*

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI

*CENTRALNE
ORGANY
ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ*

KOMENDANT GŁÓWNY STRAŻY GRANICZNEJ

*TERENOWE
ORGANY
ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ*

WOJEWODOWIE

KOMENDANCI
ODDZIAŁÓW

KOMENDANCI
DYWIZJONÓW

KOMENDANCI
STRAŻNIC

KOMENDANCI
GRANICZNYCH PLACÓWEK
KONTROLNYCH

ODDZIAŁY STRAŻY GRANICZNEJ

Według stanu na 1 XI 2002 r. w systemie ochrony granicy państwowej działały:
144 strażnice i **70** granicznych placówek kontrolnych Straży Granicznej,
które obsługują **252** przejścia graniczne (w tym: **176** – drogowych,
33 – kolejowe, **19** – morskich, **19** – lotniczych i **5** – rzecznych).

ODDZIAŁY STRAŻY GRANICZNEJ

Według stanu na 01.01.2018 r. w systemie ochrony granicy państwowej działały oddziały:

● KOMENDA ODDZIAŁU

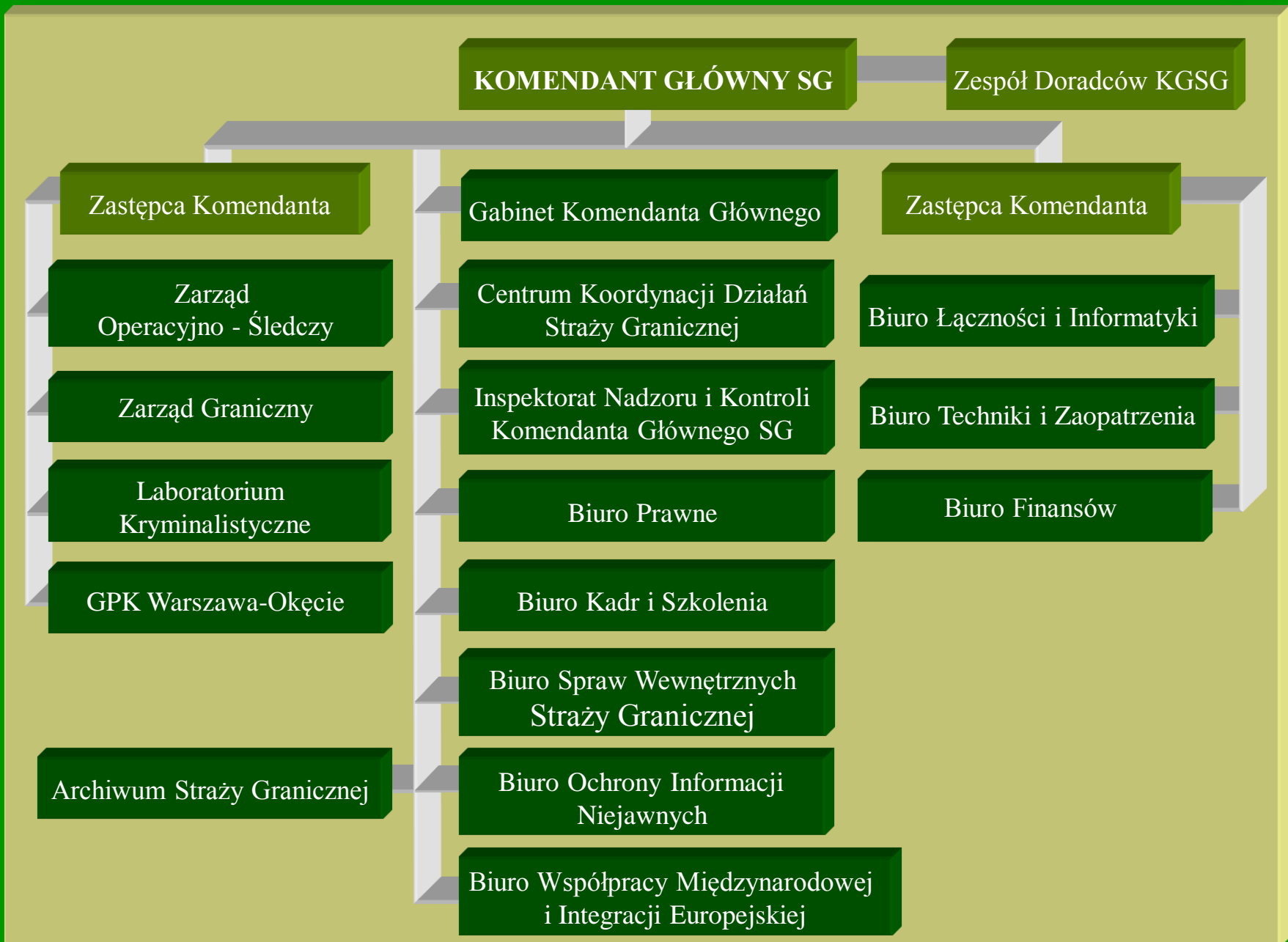
■ CENTRALNY OŚRODEK SZKOLENIA

■ CENTRUM SZKOLENIA

■ OŚRODEK TRESURY PSÓW SŁUŻBOWYCH

Komenda Główna Straży Granicznej

komenda oddziału Straży Granicznej

KOMENDANT ODDZIAŁU

Zastępca Komendanta

Wydział
Operacyjno - Śledczy

Wydział Graniczny

Samodzielna
Kompania Odwodowa

Kompania Odwodowa

Kompania Zabezpieczenia

Strażnice

Graniczne Placówki
Kontrolne

Wydział Prezydialny

Centrum Koordynacji Działań
Straży Granicznej

Wydział Kadr i Szkolenia

Wydział Lotniczy

Wydział Ochrony Informacji
Niejawnych

Samodzielna Sekcja
Nadzoru i Kontroli

Zastępca Komendanta

Wydział
Łączności i Informatyki

Wydział
Techniki i Zaopatrzenia

Kompania Zaopatrzenia

Wydział Finansów

Morski Oddział Straży Granicznej

KOMENDANT ODDZIAŁU

Zastępca Komendanta

Wydział
Operacyjno - Śledczy

Wydział Graniczny

Wydział Morski

Kompania Odwodowa

Kompania Zabezpieczenia

Strażnice

Graniczne Placówki
Kontrolne

Wydział Prezydialny

Centrum Koordynacji Działań
Straży Granicznej

Wydział Kadr i Szkolenia

Wydział Ochrony Informacji
Niejawnych

Wydział Finansów

Samodzielna Sekcja
Nadzoru i Kontroli

Dywizjony SG:
Kaszubski i Pomorski

Zastępca Komendanta

Wydział
Łączności i Informatyki

Wydział
Techniki i Zaopatrzenia

Wydział Techniki Morskiej

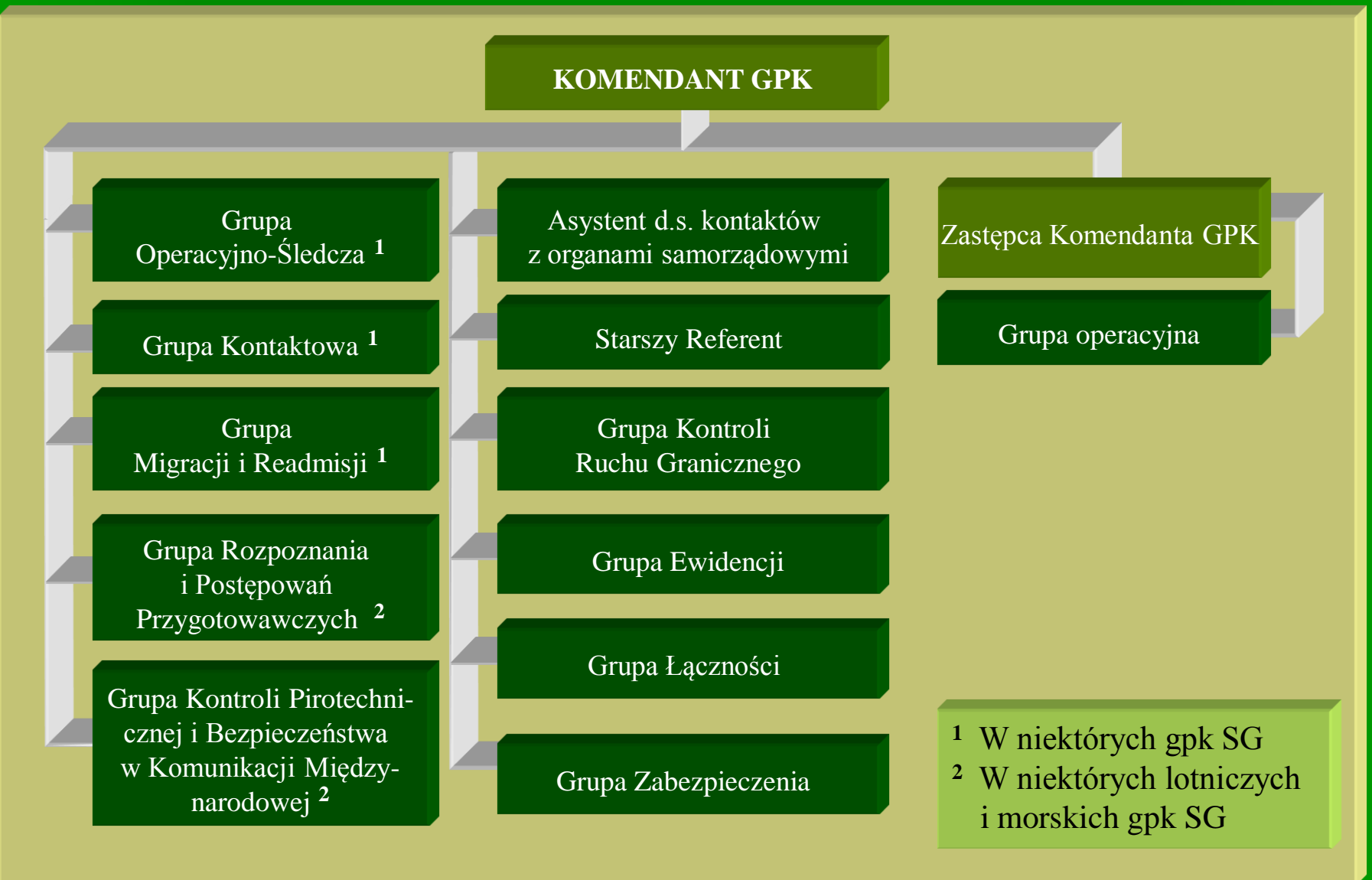
Wydział Lotniczy

Kompania Zaopatrzenia

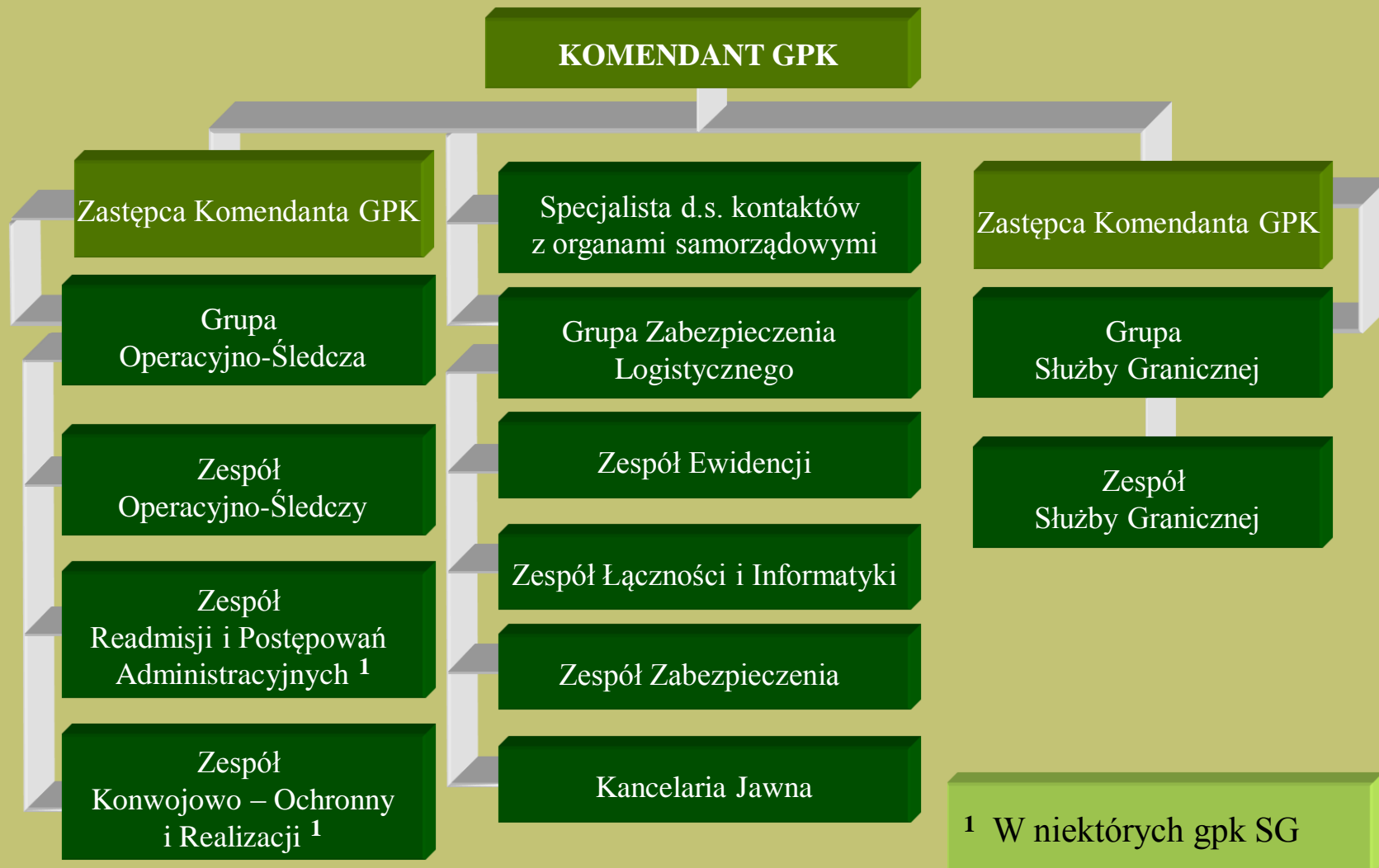
strażnica Straży Granicznej

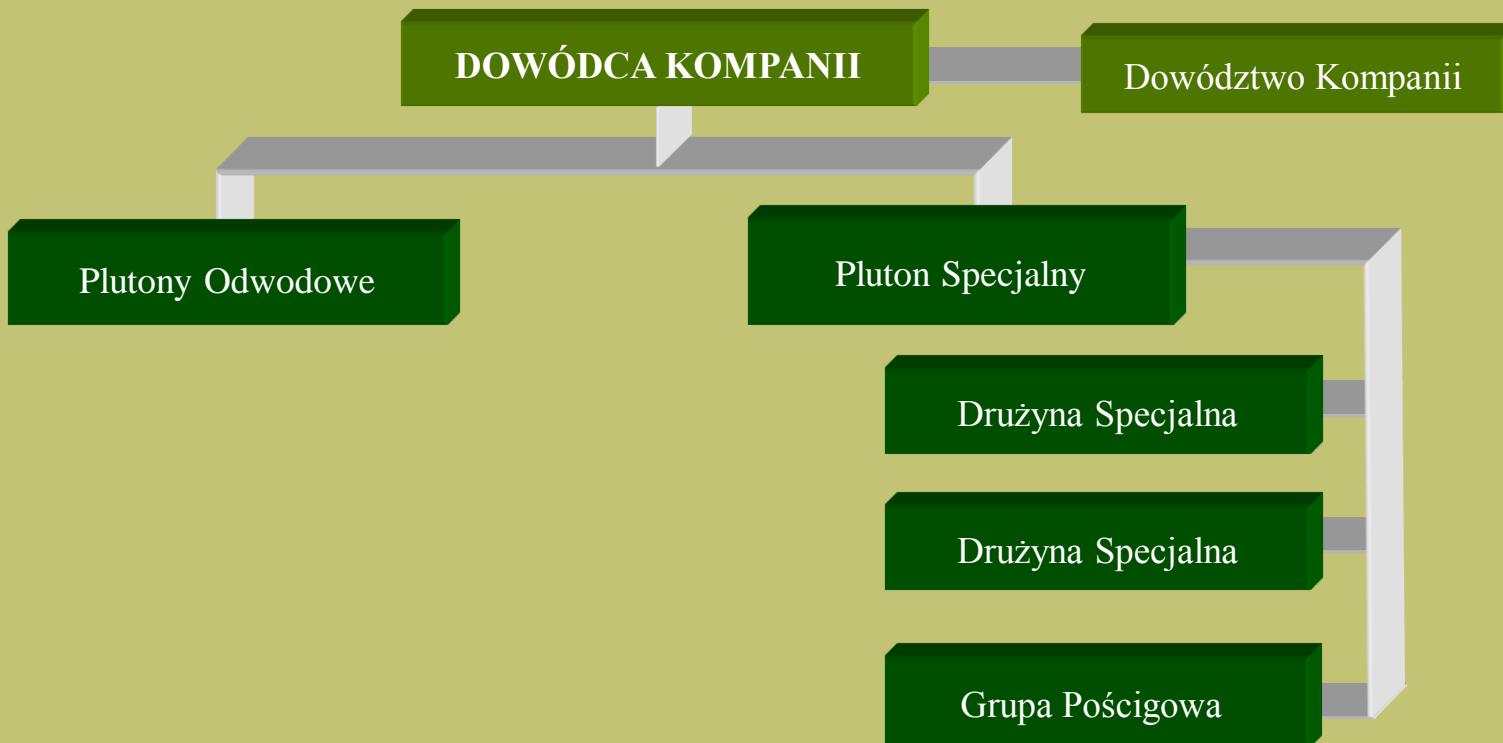
graniczna placówka kontrolna Straży Granicznej

graniczna placówka kontrolna Straży Granicznej (po reorganizacji)

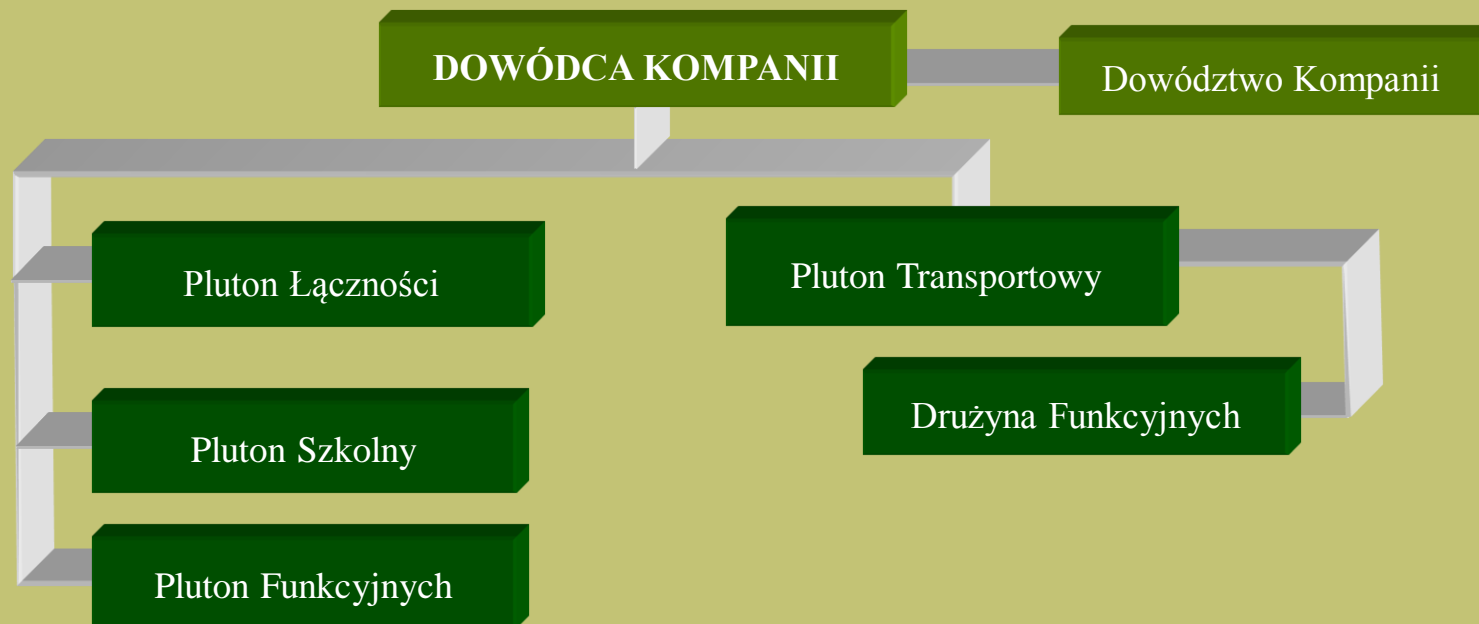
Kompania Odwodowa Straży Granicznej

Samodzielna Kompania Odwodowa Straży Granicznej

Kompania Zabezpieczenia Straży Granicznej

ZAPRASZAM

NA FILM

DZIĘKUJĘ
ZA UWAGĘ